Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Eugenia Culinca)
Dosarul nr. 2a-1801/24
(2-23114393-02-2a-02052024)

D E C I Z I E

29 ianuarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Roman Pascari
Grefier Iulius Șpac

examinând, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, și cererea de apel declarată de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, corectată prin încheierea din 27 februarie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victoria Tîmbur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 4 august 2023 Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că, în perioada 30 septembrie 2016 - 25 octombrie 2022, ilegal a fost subiect al cauzei penale, fiind acuzată de Procuratura Anticorupţie de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 47 alin. (2) şi (5), art. 324 alin.(4) şi art. 284 alin.(1) Cod penal.

A subliniat că, la data de 30 septembrie 2016, procuror în Procuratura Anticorupţie, Roman Statnîi a dispus începerea urmăririi penale în cauza penală nr. 2016978170, pe faptul coruperii pasive, infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. 2)

lit. b) şi c) din Codul penal.

A evidențiat că ulterior, la data de 26 octombrie 2016, Procuratura Anticorupţie a început urmărirea penală în cauza penală nr. 2016978218, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța din 27 octombrie 2016, s-a dispus conexarea cauzelor penale nr. 2016970573 şi nr. 2016978112 într-o procedură unică, cu atribuirea numărului unic 2016970573.

Ulterior, cauza penală nr.2017978004 a fost disjunsă la 5 ianuarie 2017 din cauza penală nr. 2016970573, în privinţa lui Igor Prisacari, Anatolie Cotorobai, Oprea Andrei, Goleahovschi Vladimir, Mihail Cerneavschi, Munteanu Dumitru, Radu Serbuşco, Tudor Diordiev, Valeriu Bacalin şi Victoria Tîmbur, pe faptul comiterii de către aceştea a infracţiunii prevăzute de art. 324 şi art. 284 alin. (1) din Codul penal.

Reclamanta a menționat că, la 30 septembrie 2016, ora 07:20, în cadrul cauzei penale nr. 2016970573, a fost reținută pe termen de 72 ore, fiind efectuată şi percheziția corporală, dar și percheziție la serviciu, în domiciliu şi în automobil, fiindu-i violate proprietatea şi viaţa personală.

La data de 1 octombrie 2016 a fost pusă sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzută de art. 42, art. 324 alin. (2) lit. b) şi c) din Codul penal,- coruperea pasivă, fiind clasificată ca infracțiunea gravă, pentru care legea prevede pedeapsă de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 - 8000 unităţi convenţionale şi cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Prin încheierea judecătoriei Buiucani, municipiul Chişinău din 2 octombrie 2016 în privința acesteia s-a aplicat măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 15 zile, menținută prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 10 octombrie 2016.

Prin încheierea judecătoriei Judecătoria Buiucani, municipiul Chişinău din 11 octombrie 2016, s- a înlocuit arestul preventiv în arest la domiciliu pe un termen de 30 zile. Remarcă reclamantă că astfel a fost lipsită ilegal de libertate, fiind izolată de societate, lipsită de condiţii umane de trai şi de hrană, baie/viceu, comunicaţii şi telecomunicaţii, fiind plasată ilegal în arest preventiv în condiții inumane şi degradante timp de 15 zile şi s-a aflat ilegal în arest la domiciliu, fiind lipsită de libertate timp de 60 de zile.

A indicat în continuare că prin ordonanța din 13 decembrie 2016, a fost pusă sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (2) şi (5), art. 324 alin. (4) şi art.284 alin.(1) din Codul penal.

După finalizarea urmăririi penale, la data de 31 ianuarie 2017, cauza penală a fost dedusă judecății.

Astfel, a invocat că conform ordonanţei de punere sub învinuire din 13 decembrie 2016 şi rechizitoriului, emise de procurorul în Procuratura Anticorupție, Roman Statnîi, i s-a încriminat că, fiind angajată al Serviciului Vamal, în calitate inspector superior al Biroului Vamal Bender, fiind persoană publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi şi obligații în vederea exercitării funcţiilor autorităţii publice, fiind obligată de a dirija în cunoştinţă de cauză sectorul de muncă încredinţat, să manifeste iniţiativă şi perseverenţă, să asigure îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce stau în faţa sa, să se călăuzească în exercitarea atribuţiilor, de legislaţia în vigoare, acceptând benevol restricţiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acţiuni ce pot conduce la folosirea situaţiei de serviciu şi a autorităţii sale în interese personale, de grup şi în alte interese decât cele de serviciu, contrar, obligaţiilor şi interdicţiilor impuse de funcţia deţinută, a comis infracţiunile prevăzute de art.47 alin.(2), (5), 324 alin.(4), 284 alin.(l) din Cod penal.

Accentuează reclamanta că, pedeapsa pentru infracţiunea prevăzută de art. 47 alin. (2), (5), 324 alin. (4) Cod penal este: amendă în mărime de la 1000 la 2000 unităţi convenţionale şi cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani, iar pedeapsa pentru infracţiunea prevăzută de art. 284 alin.(1) din Cod penal este închisoare de la 8 la 15 ani.

A notat că, pe parcursul urmăririi penale, la demersul procurorului Roman Statnîi, a Serviciul Vamal a emis Ordin nr. 1280-p din 25 noiembrie 2016, prin care s-a dispus aplicarea sancţiunii disciplinare - eliberarea din serviciul în organele vamale.

Temeiul sancționării fiind ancheta de serviciu, în urma percheziţiilor efectuate la data de 30 septembrie 2016, în rezultatul cărora au fost reţinute mai multe persoane, dintre care şi reclamanta, care împreună cu alte persoane au încălcat prevederile art. 15 lit. d), h), i), k), art. 46 lit. a), h) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150- XIV din 20.07.2000, pct. 5) lit. f), g), h), pct. 7 lit. a), b), c), d), e), h), j), k), n) şi prevederile pct. 8 lit. a), e) şi f) din Codul de conduita al Colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27.07.2009 şi fişelor de post.

A mai menționat reclamanta că, pe parcursul judecării cauzei penale în fond, prin Ordonanța procurorului delegat în Procuratura Anticorupţie, Irina Catan din 27 mai 2022, s-a dispus renunţarea parţială la învinuirea adusă inculpaţilor după cum urmează: Prisacari Igor, Cotorobai Anatolie, Oprea Andrei, Goleahovschi Vladimir, Cemeavschi Mihail, Munteanu Dumitru, Serbuşco Radu, Diordiev Tudor, Bacalin Valeriu şi Tîmbur Victoria, în partea ce se referă la comiterea infracţiunii prevăzute de art. 284 alin.(1) Cod penal, deoarece fapta nu

întrunește elementele infracţiunii. Prin sentinţa Judecătoriei Chisinău. sediul Buiucani nr. 1-360/2018 din 15 august 2022, a fost achitată si reabilitată Tîmbur Victoria, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (3) si (5) si art. 324 alin. (4) Cod penal, pe motiv ca fapta ei nu întrunește elementele infracţiunii.

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 25 octombrie 2022, s-a admis cererea inculpatului Prisacari Igor şi a avocatului Gheorghe Malic de retragere a apelului împotriva sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 15 august 2022 şi s-a dispus încetarea procedurii de apel. Decizia fiind executorie din data de 25 octombrie 2022.

Totodată reclamanta a indicat că, la data de 27 decembrie 2022 avocatul Denis Terioşchin s-a adresat către Serviciul Vamal cu cerere prealabilă, solicitând reîncadrarea acesteia în cadrul Serviciului Vamal, cu achitarea salariului şi a drepturilor salariale pentru perioada 4 octombrie 2016 - prezent, care a fost respinsă prin răspunsul Serviciului Vamal nr. 28/11- 662 din 13 ianuarie 2023.

Consideră că eliberarea din funcție în Serviciul Vamal se datorează exclusiv Procuraturii Anticorupţie, în persoana procurorului Roman Statnîi, astfel că până în prezent este lipsită de dreptul la muncă şi dreptul la salariu.

A atras atenția instanței asupra faptului că în cadrul cauzei penale menţionate supra, a avut următoarele calităţi procesuale:

1) Bănuit şi învinuit de comiterea infracțiunii deosebit de grave în perioada 30 septembrie 2016- 29 ianuarie 2017-121 zile.

2) Inculpat, acuzat de comiterea infracțiunii deosebit de grave în perioada 30 ianuarie 2017 – 25 octombrie 2022 - 2094 zile. În total, a deținut calitate procesuală de bănuit/învinuit/inculpat pe o perioadă de 2279 zile.

Reieșind din cele expuse supra, consideră că, prin deținerea ilegală în condiții inumane la etapa de urmărire penală, au fost încălcate prevederile art. 3 din Convenţia Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, punctul 464 a Hotărârii Guvernului RM 583 din 26.05.2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

Reclamanta estimează prejudiciul moral pentru deținerea ilegală în arest preventiv timp de 15 zile şi în arest timp de 60 zile în cuantum bănesc de 200000,00 lei.

Mai mult ca atât, ținând cont de faptul că, începând cu 30 septembrie 2016 şi până în prezent nu i se achită salariul cuvenit timp de 84 luni, astfel estimează reclamanta prejudiciul pentru eliberarea din funcţie şi neachitarea salariului, care urma să provină din muncă, în valoarea bănească de la 1220016 lei.

Totodată, pentru faptul că Centrul Național Anticorupție şi Procuratura Anticorupție i-au acordat statut procesual de bănuit/învinuit/inculpat în comiterea

infracțiunii deosebit de grave, în cauzele penale menționate timp de 74 luni, îşi estimează reclamanta prejudicial moral la suma de 1000000,00 lei.

Parcurgând lucrările cauzei penale desfășurată în privinţa reclamantei, descrise cu lux de amănunte în sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 15 august 2022, devenită definitivă şi irevocabilă la 25 octombrie 2022, reclamanta formulează această acţiune în dezdăunare, îndreptată împotriva Statului pentru compensarea prejudiciului moral şi material, cauzat urmare a celor peste 6 ani de aflare sub învinuire şi supunere judecăţii pentru o faptă care, de altfel nu conţine elementele unei infracţiuni.

Consideră că, odată cu pornirea procesului penal prin emiterea ordonanţei din 30 septembrie 2016, prin acțiunile întreprinse în cadrul cauzei penale, a fost supusă unei persecuţii fără precedent pentru acțiunile pe care nu le-a comis. Notează reclamanta că, în perioada anilor 2016-2022, pe parcursul urmăririi penale şi judecării cauzei, a fost supusă mai multor acțiuni ilegale ale organului de urmărire penală, Procuraturii Anticorupţi şi instanţei de judecată, fiind trasă ilegal la răspundere penală, motiv pentru care a avut de suferit din punct de vedere moral, material, psihic, reputaţional, dintre care: reţinerea, percheziţia corporală, percheziţia la domiciliu, reţinerea, arestarea, arestarea la domiciliu, obligaţia de a nu părăsi ţara, eliberarea din funcţie la demersul Procuraturii Anticorupţie.

A mai invocat că prin investigarea sa în calitate de bănuit şi ulterior în calitate de învinuit, atât la faza de urmărire penală, chemarea publică la acțiunile procedurale în calitate de bănuit şi învinuit, aducerea în faţa judecăţii în calitate de inculpată, cercetarea cauzei penale de către instanţă, reţinerea, percheziţia corporală, percheziţia la domiciliu, reţinerea, arestarea, arestarea la domiciliu, obligaţia de a nu părăsi ţara, eliberarea din funcţie la demersul Procuraturii Anticorupţie, cu renunţarea ulterioară la acuzaţii în modul şi cu argumentarea care s-a făcut şi achitarea, i-a fost cauzat un prejudiciu moral, pe care l-a estimat la suma de 1 000 000 lei şi cel material, în legătură cu eliberarea din funcţie şi neachitarea drepturilor salariale, inclusiv, indemnizația de concediu în sumă de 1220016,00 lei, iar în total, pretinde la încasarea din contul Ministerului Justiţiei a sumei în mărime de 2220016,00 lei cu titlu de prejudiciul moral şi material.

A învederat reclamanta că, ținerea persoanei sub suspiciunea de comitere a unei infracţiuni, este o acţiune de tragere a persoanei la răspundere penală, or, în acest sens s-a expus şi Curtea Constituţională în Hotărârea nr. 26/2010, printre altele fiind constatat că, recunoaşterea calităţii de bănuit presupune nu numai drepturi procesuale, dar şi restrângerea drepturilor constituţionale legate de libertatea persoanei, dreptul la libera circulaţie ş.a.

La fel a indicat că și în cazul recunoaşterii calităţii de bănuit, pe cel de-al treilea temei - prin ordonanţă, persoana este supusă unor restrângeri, manifestate

prin imposibilitatea legalizării unor acte (spre exemplu, de identitate), consemnarea faptului respectiv în cazierul judiciar, în cazul când persoana este nevinovată, suferinţa psihologică, cauzată de suspectarea de comiterea unei infracţiuni, atitudinea societăţii şi a victimei. Prezenta acţiune are ca obiect şi revendicarea prejudiciului material, deoarece a avut de suferit, una dintre consecinţele nereparabile fiind eliberarea din Serviciului Vamal, în calitate inspector superior al Biroului Vamal Bender, or, demiterea a avut loc în perioada desfășurării urmăririi penale şi judecării cauzei, perioadă în care onoarea şi reputaţia profesională i-a fost afectată semnificativ, iar repunerea în drepturi, conform prevederilor legale la acea perioadă, fiind imposibilă.

A invocat reclamanta că odată cu înlăturarea din funcţia deţinută, aceasta a fost pusă în situația de imposibilitate de a se bucura de reuşita şi succesele sale profesionale - o componentă determinantă în ascensiunea oricărui profesionist, care se afirmă în timp pe măsură ce se realizează în cadrul activităţii desfăşurate, precum şi de salariul meritat.

A subliniat în continuare că, pornind de la argumentarea invocată de către acuzare în actul de renunţare parţială la învinuire şi argumentele instanţei de judecată, care au stat la baza sentinţei de achitare, ilegal i-a fost incriminată comiterea infracţiunilor prevăzute la art. 47 alin. (2) şi (5), art. 324 alin.(4) şi art. 284 alin.(1) Cod penal, iar pentru a se ajunge la concluzia de lipsă a elementelor infracțiunii în acțiunile sale, au fost necesari 6 ani, perioadă în care a fost într-o continuă stare alarmantă şi de stres, fiind neglijată în mediul său profesional de către colegi şi colectivul de muncă, iar în cel public fiind tratată cu dispreţ de către societate, dat fiind caracterul infracţiunii de care a fost acuzată că ar fi comis-o şi contextul social în care se afla întreg sistemul de justiţie, precum şi în cel privat şi familial.

A remarcat că, până la momentul inițierii urmăririi penale, se bucura de o reputaţie ireproșabilă, activând în cadrul Serviciul Vamal din anul 2003, dar după mediatizarea dosarului penal de ProTV, www.point.md, publika.md, canaB.md, fapt confirmat prin imaginile fotografice anexate, colegii de serviciu şi familia i-au întors cu spatele.

În acelaşi timp, acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penale şi ale procuraturii au afectat semnificativ starea psihică a reclamantei.

A menționat reclamanta că, există o legătură cauzală definită între acțiunile organelor de urmărire penală şi ale procuraturii, în cadrul dosarului instrumentat, şi consecințele care s-au materializat în discreditarea nejustificată în faţa opiniei publice, iar în comunicarea publică, organele de urmărire penală şi procuratura, au făcut abstracţie de principiul prezumției nevinovăției.

Astfel, în condițiile descrise, apare obligația de compensare a prejudiciului

cauzat acesteia prin erorile organului de urmărire penală, obligație care este pusă în seama bugetului de stat, conform art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Prin urmare, având în vedere că, a fost achitată de comiterea infracţiunii printr-o sentinţă definitivă si irevocabilă, pe motiv că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii, consideră reclamanta că deţine calitatea de subiect, în sensul Legii nr.1545 din 25.02.98 pentru prejudiciul cauzat în cadrul cauzei penale nr. 2017978004 de învinuire în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 47 alin.(3), art. 324 alin.(4), art. 42 alin.(3), art. 45 si art. 284 alin. (1) Codul penal.

Totodată, consideră că nu este necesară demonstrarea existenţei sau inexistenţei vinovăţiei organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată pentru ca prevederile Legii nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998 să fie incidente speţei, fiind suficientă constatarea că prin tragerea la răspundere penală a acesteia i-a fost cauzat prejudiciu material şi moral, în condiţiile în care învinuirea adusă nu a fost confirmată în instanţa de judecată şi nu s-a constatat existenţa faptei infracţiunii.

Conducându-se de prevederile art. 53 alin. 2) din Constituţia RM; art. 1, art. 2, art. 3 alin. (1), art. 6 lit. 6), art. 7 lit. a), c), g), art. 10, art. 11 alin. 1), 2), 3), art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti; art. 524 Cod de procedură penal, art. 1998, 2007, 2036 şi 2037 din Codul civil, în conformitate cu art. art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) şi alin. (11), 236, 238-241 şi art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a solicitat reclamanta încasarea în beneficiul său de la Ministerul Justiţiei - a sumei de 200.000,00 lei, cu titlu de prejudiciul moral pentru aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv şi arest la domiciliu, în temeiul art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea 1545 din 25.02.98; - a sumei de 1.000.000 lei, cu titlu de prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală/acordarea calității procesuale de bănuit/învinuit/inculpat/eliberarea din funcție/deplasarea casa-procuratura-instanţa de judecată-casa, în temeiul art. 3 alin. (1) lit. c) din Legea 1545 din 25.02.98; - sumei de 1.220.016 lei, compensarea salarialului, concediului anual, indemnizații, ce constituie sursa principală de existență, de care a fost privată în urma acţiunilor ilicite, în temeiul art. 7 lit. a) din Legea 1545 din 25.02.98; - precum și compensarea cheltuielilor de judecată sub formă de servicii juridice, achitate avocatului Denis Terioşchin.

Poziţia instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Victoria Tîmbur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Victoriei Tîmbur, cod personal *****, suma de 400.000,00 lei (patru sute mii lei, 00 bani) cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești și suma de 10.000,00 lei (zece mii lei, 00 bani) cu titlu de cheltuieli de asistența juridică suportate în prezenta cauză civilă, în total suma de 410.000,00 lei (patru sute zece mii lei 00 bani).

În rest pretențiile Victoriei Tîmbur au fost respinse, ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 27 februarie 2024 prin intermediul poștei electronice, apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel și modificarea hotărârii instanței de fond. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 29 februarie 2024, apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Constantin Cachița, în baza procurii nr. 15 din 17 februarie 2023, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 02.05.2024 (f.d. 190).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 3.05.2024, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin și cererii de apel declarate de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a acordat apelantei Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin**,** un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului și a dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei.

S-a acordat apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului.

La 24 mai 2024 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a prezentat cerere de apel motivată iar la 14 iunie 2024 Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin a prezentat cererea de apel motivată și dovada de achitare a taxei de timbru în sumă de 200 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26.06 2024, s-a acceptat spre examinare cererea de apel înaintată de apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, și cererea de apel declarată de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Argumentele părților:

4. În motivarea apelului declarat, apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră pasibilă casării deoarece este ilegală şi neîntemeiată, emisă cu încălcarea şi aplicarea eronată a normelor de drept material şi procedural.

A invocat apelantul că reieşind din practica juridică naţională, conform prevederilor art. 2007, 2036 din Codul Civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti.

Totodată, elucidarea cazurilor şi condiţiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti (în continuare Legea nr. 1545).

Legiuitorul în temeiul art. 6 din Legii nr,1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti (în continuare Legea nr. 1545) a prevăzut expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale

organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti. Astfel, unul din aceste drepturi este devenirea definitivă şi irevocabilă a sentinţei de achitare (lit. a art.6 din Legea nr. 1545).

A menționat în susţinerea netemeiniciei hotărârii din 27 februarie 2024, că instanţa de fond la adoptarea soluţiei, a aplicat eronat normele de drept material ce ţin de încasarea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în condiţiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545, necesită de a fi întrunite circumstanţele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului şi cele prevăzute de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Or, normele precitate sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

Consideră că instanţa de fond eronat şi neîntemeiat a admis parţial pretenţia intimatului/reclamantului Victoria Tîmbur, în contextul în care, conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 1545/1998, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reţinerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanţa de judecată; efectuării măsurilor operative de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

Totodată, potrivit art.6 din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice şi adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin. (5) din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

A invocat apelantul că coroborând norma legală menţionată mai sus cu situaţia din prezenta speţă, instanţa de fond corect a constatat că în privinţa

intimatului/reclamantului Victoria Tîmbur a fost emisă sentinţă de achitare. Acest fapt nici nu a fost infirmat de către Ministerul Justiţiei.

Totuşi, consideră că justificarea instanţei privind necesitatea reparării prejudiciului moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii şi instanţelor judecătoreşti, în folosul intimatului Victoria Tîmbur, este o poziţie eronată, în condiţiile analizate prin prisma prevederilor art.3 alin.(l) din Legea nr. 1545, de unde şi se deduce că nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului.

În această ordine de idei, accentuează că este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziţie irevocabil că acţiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. De altfel, în sensul prevederilor enunţate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiţii speciale, şi anume existenţa faptei ilegale.

Astfel, învederează că pe durata acțiunilor procesuale şi judecării cauzei penale în instanţa de judecată, intimatului nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât şi la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă, pertinentă, utilă şi veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privinţa intimatului de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu norma art.218 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, instanţa de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalităţii şi a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărîrii, emite şi o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoştinţa organelor respective, persoanelor cu funcţie de răspundere şi procurorului.

A indicat că în speţă, intimatul şi-a întemeiat acţiunea pe acţiunile pretins ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii şi instanţei judecătoreşti, iar instanţa a admis în mod eronat pretenţiile, în lipsa unor acte ce constată în mod expres ilegalitatea acţiunilor întreprinse.

Prin urmare, consideră că la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv şi irevocabil al instanţei de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acţiunile organului de urmărire penală.

În consecinţă, susține că instanţa de fond eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Victoria Tîmbur a sumei de 400 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în condiţiile în care la caz nu sunt întrunite toate condiţiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545.

În ceea ce priveşte ansamblul acţiunilor de urmărire penală realizate în privinţa intimatului/reclamantului Victoria Tîmbur, reiterează că aplicarea acestor măsuri este o modalitate legală şi necesară pentru buna desfăşurare a urmăririi penale şi elucidării tuturor circumstanţelor.

În acest sens, organul de urmărire penală, a avut obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia, cât şi cele care dezvinovăţesc, precum şi circumstanţele care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Mai mult decât atât, potrivit recomandărilor Hotărârii nr. 7 din 04.07.2005 a Plenului Curţii Supreme de Justiţie cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucţie în procesul urmăririi penale, ordonanţele de recunoaştere în calitate de bănuit şi/sau învinuit sunt nişte procedee legate de desfaşurarea normală a urmăririi penale şi prin sine însăşi nu afectează drepturile sau libertăţile constituţionale ale persoanei, precum şi nici nu sunt pasibile de atacare.

Astfel, recunoaşterea persoanei în calitate de bănuit şi/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea şi acest scop este proporţional anumitor restricţii care pot avea loc în cadrul desfaşurării urmăririi penale.

Totodată, pe marginea mărimii prejudiciului, subliniem că potrivit art. 11 din Legea nr. 1545 mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare:

- gravitatea infracţiunii de a cărei săvîrşire a fost învinuită persoana respectivă;
- caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată;
- rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei;
- durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată;
- natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice;
- măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate;
- durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

În coraport cu criteriile de mai sus, menţionează că intimatul a fost pus sub învinuire în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 47 alin. (2) şi (5), art. 324 alin. (4), şi art. 284 alin. (1) Cod penal, pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoarea pe un termen de la 7 la 15 ani.

Mai mult ca atît, asupra legalităţii şi necesităţii aplicării şi prelungirii măsurii preventive sub formă de arest precum şi alte măsuri procesuale s-a expus atît judecătorul de instrucţie cît şi instanţa de recurs la momentul contestării încheierii de aplicare sau de prelungire a măsurii preventive precum şi a altor măsuri procesuale.

Durata urmăririi penale şi judecarea cauzei în termen de 6 ani se justifică prin faptul că reclamanta a fost pus sub învinuire pe 2 capete de acuzare, unde au fost puse sub acuzare mai multe persoane, desfaşurate mai multe acţiuni procesuale, ect. Suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice.

În acest context, notează că prin noţiunea de prejudiciu moral se înţeleg suferinţele psihice sau fizice cauzate prin acţiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobîndite prin lege (viaţa, sănătatea, demnitatea şi reputaţia profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal).

Potrivit hotărîrii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.9 din 09.10.2006, cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligaţia de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferinţe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanţe şi în baza căror acţiuni/inacţiuni i-au fost cauzate suferinţe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

De asemenea, potrivit art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de

altă parte, va ţine cont de particularităţile cazului.

În context, este oportun de remarcat că mărimea pagubei morale se bazează pe caracterul şi circumstanţele suferinţelor morale, fizice, cauzate în fiecare caz concret, iar criteriile de evaluare a prejudiciului moral sunt - gradul şi caracterul suferinţelor fîzice şi psihice manifestat prin intensitatea acestora („durere puternică”, „durere suportabilă”, „durere slabă”, „durere insuportabilă”, etc.).

În temeiul normelor legale specificate mai sus, în coroborare cu circumstanţele de fapt ale cauzei, precum şi luând în consideraţie jurisprudenţa CEDO prin care criteriul de stabilire a cuantumului prejudiciului moral va fi în funcţie şi de nivelul de viaţă în statul respectiv (cauza Emestina Zullo vs Italia), consideră că cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustifîcative pentru victimele daunelor, partea urmând să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

A indicat că în cazul de faţă, intimatul în instanţa de fond nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezenţa unor suferinţe cauzate.

Toate argumentele invocate întru motivarea pretenţiei de încasare a prejudiciului moral, poartă un caracter strict declarativ, formal, fară a dispune de careva suport probatoriu şi legal.

Apelantul menționează că suma încasată de către instanţa de fond cu titlu de prejudiciu moral (400 000 lei) o apreciază drept una exagerată şi inechitabilă suferinţelor pretinse a fi suportate, mai mult decât atât - în lipsa unor acte ce constată ilegalitatea acţiunilor întreprinse de către organul de urmărire penală.

În privinţa cheltuielilor de asistenţă juridică, prin prisma Recomandării Curţii Supreme de Justiţie nr.23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistenţă juridică, Recomandării Consiliului Uniunii Avocaţilor privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum şi a practicii Curţii Europene, precizăm că la aprecierea cheltuielilor pentru asistenţă juridică, urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate şi rezonabile în cuantum.

Prin urmare, conchide că la aprecierea costurilor şi cheltuielilor judiciare instanţa de fond urmează să se conformeze celor două principii de bază, şi anume:

- costurile şi cheltuielile urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe

ore a lucrului avocatului şi tarife aplicabile; cheltuielile trebuie să fle rezonabile ca cuantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaţilor) şi necesare pentru proceduri în speţă (nu se compensează sub nicio formă lucrul avocatului care nu are tangenţă directă la proces).

Astfel, precizează că şi instanţa de judecată nu trebuie să-şi formeze o idee preconceputǎ conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu şi existenţa unui prejudiciu, este necesar de stabilit prin probe, dacă a existat în mod veridic o încălcare a prevederilor Legii nr. 1545/1998 şi ulterior - probarea corespunzătoare a existenţei unui prejudiciu.

Or, o atitudine preconceputǎ faţă de anumite litigii manifestă pe cale de consecinţă un efect nociv, nu doar pentru societate, cât şi pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent, care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

A solicitat admiterea cererii de apel din motivele invocate.

Prin depunerea cererii de apel, Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin a indicat că contestă hotărârea instanței de fond în partea cuantumului prejudiciului material şi moral încasat, astfel se va expune asupra necesității modificării acestor sume, în sensul majorării, ținând cont de circumstanţele cauzei care le-a reiterat.

În continuare a mai indicat că pe lîngă faptul că Tîmbur Victoria a deţinut calităţile procesuale, aceasta a suportat consecinţe grave din cauza că fiind reţinută, copilul acesteia a locuit la vecini, în urma la ce s-a traumat cît copilul minor, atît şi Tîmbur Victoria.

Ulterior, după ce acesteia i s-a înlocuit arestul preventiv în arest la domiciliu, în lipsa acesteia, Tîmbur Victoria a fost eliberarea din serviciul în organele vamale al Serviciului Vamal din motiv că aceasta are statut de învinuit în cauza penală documentată de procuror în Procuratura Anticorupţie, Roman Statnîi.

Ca consecinţă, Tîmbur Victoria, fiind divorţată de soţul său, avînd la întreţinere un copil minor, fiind în arest la domiciliu şi, concomitent, eliberată din funcţie, a fost distrusă moral şi psihologic deoarece în fiecare zi urma să se gîndească cum să-şi întreţină copilul şi pe ce bani să mănînce.

Tot acest coşmar a durat şase ani şi ulterior, adresîndu-se în instanţa de judecată, continuă să se distrugă moral din cauza că, pe de o parte, Ministerul Justiţiei invocă un milion de argumente că lui Tîmbur Victoria să nu-i fie achitată o recompensă materială şi morală din cauza circumstanţelor, menţionate supra, iar pe de altă parte, instanţa de fond pronunţă o hotărâre, prin care dispune încasarea sumei de 400000, 00 lei, care în urma împărţirii la

6 (şase ani) una lună, mai bine zis la 73 luni, îi atribuie lunar suma de 5479 lei pentru tot coşmarul care a avut loc în viaţa acesteia şi în viaţa copilului minor al acesteia.

La fel, consideră că instanţa de fond nu a ţinut contul că cet. Tîmbur Victoria a fost deţinută în arest preventiv la Penitenciar nr. 13 - Chişinău, la dispoziţia acesteia revenind un spaţiu mai puţin de 3 m- de spaţiu vital.

Totodată a menționat că la deținerea ilegală a cet. Tîmbur Victoria în condiţii inumane şi degradante se raportează şi la prevederile art. 255 alin. 4) Cod de executare, conform căruia, norma de spaţiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m^2 astfel instanţa de fond urma să ţină cont la estimarea prejudiciului material şi moral inclusiv şi faptul că Tîmbur Victoria s-a aflat în condiţii inumane şi degradante.

A mai indicat apelanta că jurisprudenţa CtEDO arată că, sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă, reprezintă o stare de dezamăgire şi neîncredere în raport cu valorile faţă de care este ataşată victima, inclusiv modurile de protecţie a acestora, considerent din care, CtEDO a acordat o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul cauzat prin inacţiunea şi pasivitatea autorităţilor de stat.

Atrage atenţia instanţei de apel că reţinerea în lanţ a colaboratorilor vamali a fost prima în istorie, care a fost mediatizată la toate posturile de televiziune.

Mai mult ca atât, a indicat că scopul adresării cet. Tîmbur Victoria în instanţele judecătoreşti are ca obiect şi revendicarea prejudiciului material, deoarece reclamanta a avut de suferit, una dintre consecinţele nereparate fiind eliberarea din Serviciului Vamal, în calitate inspector superior al Biroului Vamal Bender, or demiterea a avut loc în perioada desfăşurării urmăririi penale şi judecării cauzei, perioadă în care onoarea şi reputaţia profesională i-a fost afectată semnificativ, iar repunerea în drepturi a reclamantei, conform prevederilor legale la acea perioadă, fiind imposibilă.

Odată cu înlăturarea acesteia din funcţia deţinută, aceasta a fost pusă în situaţia de imposibilitate de a se bucura de reuşita şi succesele sale profesionale - o componentă determinantă în ascensiunea oricărui profesionist, care se afirmă în timp pe măsură ce se realizează în cadrul activităţii desfaşurate, precum şi de salariul meritat.

Prin urmare, reieșind din cele invocate supra, a solicitat admiterea cereri de apel şi modificarea hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27.02.2024, Dosar nr. 2-16343/2023, prin care să fie dispusă:

- **Constatarea faptului** tragerii ilegale la răspundere penală a cet. Tîmbur Victoria;

- încasarea din contul Ministerului Justitiei în contul cet. Tîmbur Victoria a următoarelor sume băneşti: **1) 200000,00 (Două sute mii) lei -** prejudiciul moral pentru aplicărea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv şi arest la domiciliu (art. 3 alin. 1) lit. a) din Legea 1545 din 25.02.98); **2) 1000000,00 (Un milion) lei** - prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală/acordarea calităţii procesuale de bănuit/învinuit/inculpat/eliberarea din funcţia deţinută/deplasarea casa-procuratura-instanţa de judecată- casa (art. 3 alin. 1) lit. c) din Legea 1545 din 25.02.98).

5. La 20.08.2024 prin intermediul Direcției de Informare și Documentare a Curții de Apel Chișinău, avocatul Denis Terioșchin acționând în interesele lui Tîmbur Victoria a prezentat referință împotriva cererii de apel declarată de Ministerul Justiției al RM.

A menționat că cererea de apel declarată de Ministerul Justiției urmează a fi respinsă, ori din conținutul înscrisurilor anexate la cererea de chemare în judecată rezultă incontestabil faptul că lui Tîmbur Victoria i-au fost cauzate suferințe psihice şi fizice, inclusiv eliberarea din funcţia deţinută, manifestate prin faptul că pe marginea cauzei penale nr. 2016970573, Procuratura Anticorupţie a urmărit-o pe Tîmbur Victoria penal pentru săvârșirea infracțiunilor deosebit de grave**,** pentru care legea penală prevede pedeapsă cu închisoare până la 15 ani, că a fost reținută pe un termen de 72 ore cu dispunerea aplicării măsurii sub formă de arest preventiv cu emiterea unui mandat de arest preventiv pe un termen de 15 zile, ulterior arestul preventiv fiind înlocuit cu arest la domiciliu, ulterior cu obligarea de a nu părăsi țara; ulterior, la demersul Procuraturii Anticorupţie, cet. Tîmbur Victoria a fost suspendată provizoriu din funcţia şi ulterior, tot la demersul Procuraturii Anticorupţie, aceasta a fost eliberată din funcţie, astfel, acţiunile reprezentanţilor organului de urmărire penală, procuraturii şi instanţelor de judecată i-au adus atingere drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului, inclusiv dreptul la libertate şi la viaţa, pe care le-a suportat în urma acţiunilor organului de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor de judecată.

Astfel a indicat că ținând cont de faptul că prin sentința judecătorească irevocabilă cet. Tîmbur Victoria a fost recunoscută nevinovată în acuzațiile, care i se aduceau, apărarea constată că Procuratura Anticorupție a ignorat cerințele art. 1 alin. (3) şi art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală şi, contrar acestor prevederi, neîntemeiat şi ilegal a recunoscut-o pe Tîmbur Victoria în calitate de bănuit şi învinuit de comiterea infracțiunilor deosebit de grave, a aplicat față de aceasta măsuri procesuale de constrângere şi măsuri privative de libertate, inclusiv eliberarea din funcție.

În circumstanțele evidențiate a indicat că conform art. 6 lit. (a) din Legea 1545/1998, Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare.

Prin urmare, după ce sentința de achitare pe numele cet. Tîmbur Victoria a devenit definitivă şi irevocabilă, conducându-se de prevederile art. 3 alin. (1) din Legea 1545/1998, aceasta s-a adresat în Judecătoria Chişinău, sediul Centru, cu cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea prejudiciilor materiale şi morale în baza şi ordinea Legii, menționate supra.

A solicitat respingerea cererii de apel declarată de Ministerul Justiției.

6. În şedinţa judiciară, apelantei Victoria Tîmbur și reprezentantul apelantei Victoria Tîmbur, avocatul Denis Terioșchin a solicitat admiterea cererii de apel declarate în interesele Victoriei Tîmbur cu motivele de fapt și de drept invocate. Totodată a solicitat respingerea cererii de apel declarată de Ministerul Justiției.
7. Apelantul Ministerul Justiției și intervenientul accesoriu Procuratura Generală fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată nu s-au prezentat, nu au anunțat instanței despre motivele neprezentării, precum și nu au solicitat amânarea sau examinarea cauzei în lipsă, motiv pentru care, în ordinea art.art.206, 379 CPC, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Aprecierea instanței de apel:

8. Audiind participanții prezenți la proces, analizând şi studiind materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a respinge cererile de apel declarate de apelanta Victoria Tîmbur reprezentată de avocatul Denis Terioșchin și Ministerul Justiției și a menține hotărârea judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024.
9. În conformitate cu art.385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.
10. Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
11. Articolul 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

12. În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art.373 alin.(1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (HirroBalani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

Totodată, conform art. 122 alin.(1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Aşadar, instanţa de apel constată că, prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

În susținerea acestei concluzii, Colegiul reține următoarele constatări:

Prin ordonanța din 30 septembrie 2016, procuror în Procuratura anticorupţie, Roman Statnîi, în cauza penală nr. 2016978170, a dispus începerea urmăririi penale, pe faptul coruperii pasive, conform semnelor calificative, caracterizată prin pretinderea de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine şi pentru altă persoană, pentru a îndeplini sau nu, ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acţiuni în exercitarea funcţiei sale sau contrar acesteia, săvârșită prin extorcare, de două sau mai multe persoane, adică infracţiunii, prevăzute de art. 324 alin. 2) lit. b) şi c) din Codul penal. (f.d. 84)

Prin ordonanța din 30 septembrie 2016, s-a dispus conexarea cauzelor penale nr. 2016970573 și nr. 2016978170 într-o singură procedură, cu atribuirea cauzei penale numărul 2016970573. (f.d. 85).

Prin ordonanța din 26 octombrie 2016, s-a dispus începerea urmăririi penale în cauza penală nr. 2016978218, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) din Codul penal. (f.d. 86-87).

Ulterior, cauza penală nr. 2016978218 a fost conexată la cauza penală nr. 2016970573, cu atribuirea nr. 2016970573, în temeiul ordonanței din 27 octombrie 2016 (f.d. 88-89).

În același timp, din înscrisurile dosarului se atestă că, în temeiul ordonanței de reținere a persoanei, la data de 29 septembrie 2016, Victoria Tîmbur a fost reținută (f.d. 100-104). Reținerea persoanei a fost motivată prin faptul că organul de urmărire penală are suficiente bănuieli rezonabile de a presupune că, în virtutea gravității faptei imputabile, bănuitul, aflându-se la libertate ar putea să se eschiveze de la organul de urmărire penală, procuror sau instanța de judecată, ar putea întreprinde acțiuni în vederea distrugerii sau ascunderii probelor ce urmează a fi acumulate, ar putea influența persoanele care urmează a fi audiate sau va exercita presiuni asupra acestora, determinându-i să depună declarații mincinoase, prin ce va împiedica stabilirea adevărului în procesul penal.

Prin ordonanța din 29 septembrie 2016, în cauza penală nr. 2016970573, a fost dispusă efectuarea percheziției în domiciliul Victoriei Tîmbur (f.d. 91).

La data de 30 septembrie 2016, la domiciliul Victoriei Tîmbur a fost efectuată percheziția, fapt consemnat în procesul-verbal de percheziție din 30 septembrie 2016 (f.d. 92-93).

Tot la data de 30 septembrie 2016, a fost efectuată percheziție în automobilul folosit de Victoria Tîmbur, de model Toyota Auris, *****, în temeiul ordonanței emise de procurorul în Procuratura Anticorupție, Roman Statnîi, din 30 septembrie 2016 (f.d. 94-97).

La data de 1 octombrie 2016, Victoria Tîmbur a fost pusă sub învinuire, în baza ordonanței procurorul în Procuratura Anticorupție, Sergiu Moraru (f.d. 98), fiindu-i incriminată comiterea infracţiunii prevăzuă de art. 42, art. 324 alin. (2) lit. b) şi c) din Codul penal.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chişinău din 2 octombrie 2016, în privința Victoriei Tîmbur a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 15 zile (f.d. 105-107).

Încheierea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chişinău din 2 octombrie 2016 a fost menţinută prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 10 octombrie 2016 (f.d. 108-113).

Prin încheierea judecătorului din Judecătoria Buiucani, municipiul Chişinău din 11 octombrie 2016, arestul preventiv a fost înlocuit cu arest la domiciliu pe un termen de 30 zile (f.d. 114-116).

La data de 25 noiembrie 2016, prin ordinul nr. 1280-p, emis de directorul general al Serviciului Vamal, Vitalie Vrabie, s-a aplicat sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciul în organele vamale colaboratorilor Biroului Vamal Bender, unui grup de colaboratori, inclusiv Victoriei Tîmbur, pentru încălcarea prevederilor art. 15 lit. d), h), i) și k), art. 46 lit. a) și h) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000, pct. 5 lit. f) din Codul de conduită al colaboratorilor vamali, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 456 din 27 iulie 2009 și fișelor de post (f.d. 126-127).

Prin ordonanţa din 13 decembrie 2016, Victoria Tîmbur a fost pusă sub învinuire de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (2) şi (5), art. 324 alin. (4) şi art.284 alin.(1) din Codul penal (f.d. 117-119).

La data de 13 ianuarie 2017, învinuitei Victoria Tîmbur și apărătorului acesteia i-a fost adus la cunoștință faptul că, urmărirea penală în cauza penală este terminată și despre posibilitatea de a face cunoștință cu materialele cauzei (f.d. 120).

Cauza penală de învinuire a inculpaților Prisăcari Igor, Cotorobai Anatolie, Oprea Andrei, Serbușco Radu, Bacalin Valeriu și Tîmbur Victoria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (2), (5), art. 324 alin. (4), art. 284 alin. (1) Cod penal și inculpaților Goleahovschi Vladimir, Cerneavschi Mihail, Diordiev Tudor și Munteanu Dumitru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (3), art. 324 alin. (4) și 42 alin. (3), art. 45, art. 284 alin. (1) Cod penal a fost deferită spre examinare instanței la 30 ianuarie 2017.

Prin sentința judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 15 august 2022, s-a hotărât: se achită Tîmbur Victoria, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (3) și (5) și art. 324 alin. (4) Cod penal al RM, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii. Se consideră Tîmbur Victoria reabilitată.
Totodată din conținutul sentinței din 15 august 2022 (fila 4 a sentinței) se reține că, prin Ordonanța Procurorului delegat în Procuratura Anticorupție, Irina Catan din 27 mai 2022, s-a renunțat la învinuirea adusă inculpaților după cum urmează: Prisacari Igor, Cotorobai Anatolie, Oprea Andrei, Goleahovschi Vladimir, Cerneavschi Mihail, Munteanu Dumitru, Serbușco Radu, Diordiev Tudor, Bacalin Valeriu și Tîmbur Victoria în partea ce se referă la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Sentința a devenit definitivă și executorie la 25 octombrie 2022, conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 octombrie 2022 (f.d. 79-80).

La data de 4 august 2023 Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată. (f.d.3-10)

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Victoria Tîmbur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Victoriei Tîmbur, cod personal *****, suma de 400.000,00 lei (patru sute mii lei, 00 bani) cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești și suma de 10.000,00 lei (zece mii lei, 00 bani) cu titlu de cheltuieli de asistența juridică suportate în prezenta cauză civilă, în total suma de 410.000,00 lei (patru sute zece mii lei 00 bani).

În rest pretențiile Victoriei Tîmbur au fost respinse, ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 27 februarie 2024 prin intermediul poștei electronice, apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel și modificarea hotărârii instanței de fond. A indicat că, motivele de fapt şi de drept

vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 29 februarie 2024, apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Constantin Cachița, în baza procurii nr. 15 din 17 februarie 2023, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

Aprecierea instanței de apel :

13. Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererile de apel şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii, este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.
14. Cadrul legal speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
15. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.
16. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
17. În conformitate cu art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.
18. Potrivit art. 2 din aceiași Lege, prin acţiuni ilicite se înțelege acţiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea

principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

19. În acord cu art. 3 din Legea citată supra, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:
    - *a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală;*
    - *b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii;*
    - *c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată;*
    - *e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei;*
    - *f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.*
    - *Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.*
20. Potrivit art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:
    - *a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;*
    - *b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;*
    - *c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;*
    - *d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.*

21. Potrivit art. 10 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6 din Lege.
22. Totodată, în corespundere cu prevederile art. 11 al Legii nr. 1545, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:
    - *a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;*
    - *b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;*
    - *c) rezonanța pe care a avut-o în societate informație despre învinuirea persoanei;*
    - *d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;*
    - *e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în 8 sistemul de valori al persoanei;*
    - *f) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice;*
    - *g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate;*
    - *h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție*.
23. La fel, se stabilește că instanța de judecată va determina mărimea compensației şi în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.
24. În conformitate cu prevederile art. 66 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare.
25. Potrivit prevederilor art. 284 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuită sau învinuită şi se constată că:

    1) fapta nu a fost săvârșită de bănuit sau învinuit;

    2) există vreuna din circumstanțele prevăzute la art. 275 pct.1)–3), inclusiv dacă fapta constituie o contravenție;

    3) există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 35 din Codul penal. Art. 524 Cod de procedură penală stipulează că, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale

instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești.

26. În conformitate cu prevederile art. 2007 alin. (1) lit. a) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.
27. Potrivit art. 2036 alin. (1)-(3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.
28. Conform art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.
29. Articolul 53 din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei. Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile

săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

30. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul constată că instanța de fond just a ajuns la concluzia privind de admitere parțială a cererii de chemare în judecată depusă de Tîmbru Victoria reprezentată de avocatul Terioșchin Denis.

31. La caz, Colegiul reiterează că prin Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Victoria Tîmbur împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Victoriei Tîmbur, cod personal *****, suma de 400.000,00 lei (patru sute mii lei, 00 bani) cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești și suma de 10.000,00 lei (zece mii lei, 00 bani) cu titlu de cheltuieli de asistența juridică suportate în prezenta cauză civilă, în total suma de 410.000,00 lei (patru sute zece mii lei 00 bani).

În rest pretențiile Victoriei Tîmbur au fost respinse, ca neîntemeiate.

32. Prin depunerea cererii de apel, Ministerul Justiției contestă integral hotărârea emisă și consideră că instanţa de fond eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Victoria Tîmbur a sumei de 400 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în condiţiile în care la caz nu sunt întrunite toate condiţiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545, ori la adoptarea soluţiei, a aplicat eronat normele de drept material ce ţin de încasarea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în condiţiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545, necesită de a fi întrunite circumstanţele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului şi cele prevăzute de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral.

La fel, susține că justificarea instanţei privind necesitatea reparării prejudiciului moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii şi instanţelor judecătoreşti, în folosul intimatului Victoria Tîmbur, este o poziţie eronată, în condiţiile analizate prin prisma prevederilor art.3 alin.(l) din Legea nr. 1545, de unde şi se deduce că nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului.

Mai mult ca atât, consideră apelantul Ministerul Justiției că pe durata acțiunilor procesuale şi judecării cauzei penale în instanţa de judecată, intimatei nu i-au fost

încălcate drepturile procesuale, cât şi la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă, pertinentă, utilă şi veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privinţa intimatului de către organul de drept sunt calificate ca ilegale.

33. Prin depunerea cererii de apel, apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Terioșchin Denis a indicat că consecințele atragerii ilegale la răspunderea penală sunt grave pentru apelantă cât și pentru copilul acesteia, ori ultimul a fost nevoit să locuiască la vecini în timp ce ea a fost plasată în arest preventiv.

La fel, i-a fost știrbită imaginea fiind eliberarea din serviciul în organele vamale al Serviciului Vamal din motiv că aceasta are statut de învinuit în cauza penală documentată de procuror în Procuratura Anticorupţie, Roman Statnîi cît și a pierdut posibilitatea de a își întreține copilul și de a avea un venit, fiind și divorțată.

Astfel, consideră că instanța de fond la aprecierea cuantumului prejudiciului moral nu a luat în considerație și faptul că cet. Tîmbur Victoria a fost deţinută în arest preventiv la Penitenciar nr. 13 - Chişinău, la dispoziţia acesteia revenind un spaţiu mai puţin de 3 m- de spaţiu vital.

34. Colegiul la fel reiterează că instanța de fond, pentru a dispune încasarea din contul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în sumă de 400000 lei în beneficiul Victoriei Tîmbru a stabilit că conform art. 6 lit. a) din Legea nr. nr. 1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare, fapt ce a fost stabilit în prezentul caz.

35. Totodată, se reține că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 15 august 2022, definitivă și irevocabilă, Victoria Tîmbur a fost achitată din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunilor prevăzute de art. 47 alin. (3) și (5) și art. 324 alin. (4) Cod penal, aceasta fiind reabilitată în temeiul art. 390 alin. (3) Cod de procedură penală. Din conținutul sentinței rezultă că, susținerea învinuirii de către acuzatorul de stat, poartă doar un caracter declarativ şi se bazează tocmai pe presupuneri, iar vinovăția inculpaților nefiind obiectiv confirmată prin careva probe, fiind astfel o totalitate de împrejurări care nu poate fi pusă la baza unei sentinţe de condamnare. În aşa fel, instanţa a considerat necesar ca Tîmbur Victoria ș.a. să fie achitați din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 47 alin. (3) și (5) și art. 324 alin. (4) Cod penal. În partea ce se referă la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 284 alin. (1) Cod penal, s-a reținut că, prin ordonanța procurorului din 27 mai 2022, s-a renunțat la învinuirea adusă inculpaților, inclusiv Victoriei Tîmbur, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

36. Prin urmare, fiind constatate circumstanțele de fapt indicate supra, instanța de fond a stabilit situația ce impune existența răspunderii Statului pentru atragerea

ilegală a persoanei la răspundere penală, fiind întrunite cumulativ condițiile art. 3 și art. 6 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

37. Din considerentele menționate, Colegiul civil consideră necesar de a respinge alegațiile apelantului – Ministerului Justiției, ori toate argumentele aduse în cererea de apel au fost dezbătute în instanța de fond prin hotărârea contestată, iar careva probe noi în vederea constării necesității de casare a actului emis nu au fost prezentate. Cu atât mai mult că nu se neagă de către apelantul Ministerul Justiției acțiunile de procedură penală care constituie ilegalități, constatate prin sentință de achitare irevocabilă în privința Victoriei Tîmbur.

38. În continuare, Colegiul civil regăsește neîntemeiate și argumentele apelantei Tîmbru Victoria în privința faptului că suma de 400000 lei în calitate de prejudiciul moral acordat este insuficient raportat la suferințele pe care aceasta le-a avut de suportat.

39. Astfel, Colegiul constată că la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, instanța de fond a evidențiat factorii:

- incriminarea unei infracțiuni grave și deosebit de grave–art. 324 alin. (4) Cod penal și art. 284 alin. (1) Cod Penal;

- durata urmăririi penale și examinării cauzei penale în instanțele de judecată: 30 septembrie 2016 – 25 octombrie 2022, care include perioadele în care reclamanta a deținut calitatea de bănuit/învinuit - 30 septembrie 2016 – 29 ianuarie 2017, și perioada în care a avut calitatea de inculpat – 30 ianuarie 2017 – 25 octombrie 2022 ; - durata reținerii – 30 septembrie 2016 – 2 octombrie 2016; - durata arestului preventiv - 2 octombrie 2016 – 11 octombrie 2016; - durata arestului la domiciliu - 11 octombrie 2016 – 14 noiembrie 2016;

- sancționarea reclamantei cu eliberarea din funcție din organele vamale, în legătură intentarea urmării penale;

- rezonanța și consecințele acuzărilor aduse asupra vieții private și profesionale

40. Important este și faptul că instanța de fond a evidențiat la caz și principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres şi frustrare cauzate Victoriei Tîmbur prin acțiunile organului de urmărire penală, procuraturii și instanței de judecată și luând toate acestea în considerație în cumulul său, corect a dispus încasarea în beneficiului ultimei, cu titlul de prejudiciu moral, suma de 400.000 lei, fiind o compensare ce ar aduce o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, fiind corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice. Instanța de fond a ținut cont de toate circumstanțele pe dosarul penal, inclusiv și de aflarea la întreținere a unui copil mic la data reținerii Victoriei Tîmbur și faptul că copilul a rămas fără îngrijire. Lipsa surselor de venit pe o perioadă mai îndelungată. Instanța de fond a

apreciat în cumul prejudiciul moral pentru toate ilegalitățile în perioada atragerii ilegale a Victoriei Tîmbur la răspundere penală, atfel este o decizie corectă.

41. Colegiul punctează că despăgubirea pentru prejudiciul moral în suma de 400000 lei acordată Victoriei Tîmbur este justificată de circumstanțele speței, iar sumele de 200000,00 lei în calitate de prejudiciul moral pentru aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv şi arest la domiciliu (art. 3 alin. 1) lit. a) din Legea 1545 din 25.02.98) și suma de 1000000,00 lei în calitate de prejudiciul moral pentru tragerea ilegală la răspundere penală/acordarea calității procesuale de bănuit/învinuit/inculpat/eliberarea din funcţia deţinută/deplasarea casa-procuratura-instanţa de judecată- casa (art. 3 alin. 1) lit. c) din Legea 1545 din 25.02.98) sunt sume exagerate (*cauza Demicoli v. Malta 27 august 1991, § 49*). Divizarea prejudiciului adus Victoriei Tîmbur este doar o modalitate de expunere, dar nicidecum nu cere divizarea suferințelor morale.

42. Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele speței şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, durata acțiunilor de urmărire penală întreprinse în privința reclamantei, Colegiul constată existența motivelor întemeiate stabilite de instanța de fond pentru a acorda cuantumul prejudiciului moral, în mărime totală de 400000,00 lei, care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă reclamantei-apelante Victoria Tîmbur.

43. În acest context, instanța de apel reține că prin prisma Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care presupune că partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Astfel, modul de acordare a satisfacției echitabile trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanţa şi consecinţele sale pentru victimă.

44. Distinct din cele constatate, mărimea compensației solicitate spre încasare de către reclamantă cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 1200000,00 lei este exagerată, dar totodată, ținând cont de natura drepturilor lezate, de caracterul şi gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei şi de faptul că reclamantei i-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au adus atingere demnității umane, fiind supusă unor acțiuni ilicite din partea organelor de urmărire penală, suma de 400000,00 lei, ar constitui o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacție reclamantei-apelante Victoria Tîmbur.

45. În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți citate supra, sunt vădit lipsite de suport

juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

46. În plus, este important de remarcat faptul că apelanții utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată

47. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanţe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiată.

48. În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se resping, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelanta Victoria Tîmbur, reprezentată de avocatul Denis Terioșchin, și de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 27 februarie 2024, corectată prin încheierea din 27 februarie 2024.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Roman Pascari